

Tomislav Zajec

DAVID. PREKO STAKLA.

Znaš... ponekad te sanjam. Sanjam da si se izgubio, a ja te pronalazim. U šumi, od svega. Ne treba puno psihologije da se razumije ta suprotnost; dovoljno je drukčije i od tvoje i od moje sobe. A opet, postoji tu i neka mjera, ne misliš? Nisi, ne znam, na Everestu. Ja sam, doduše, jednom bio tamo. Ali bez tebe. Sam, kako i treba.

Uglavnom, da se vratim na svoj san. Dakle, u toj neprohodnoj šumi, ti samo stojiš. Kao da ne znaš točno gdje si, ni kamo si se zaputio. A kad ti pridem, govoriš mi stvari koje od tebe nikad ne bih očekivao. Recimo, u jednom od tih snova ja te pronađem kako potpuno mirno sjediš usred trave spaljene kasnim kolovozom, na stolcu koji zapravo izgleda kao da je izniknuo iz čistine. Sjediš samo s nekakvom prašnjavom bocom pokraj sebe. I onda mi kažeš:

Evo, Davide. Baš ovako to izgleda kad sve svoje stvari stavim na jednom mjesto, pa onda sjednem negdje među njih. Nema ih puno, ne? A čovjek koji nema puno stvari vjerojatno nije dobar čovjek. Vjerojatno je lijen, ništa se ne veže za njegove ruke, ništa ne privlači, svi mu okreću leđa, bježe od njega, a to ne može biti zato što je dobar, to se ne radi dobrim ljudima, oni imaju puno svojih stvari i vole baš svaku od njih.

Ili ponekad, ono što kažeš bude nešto kraće, ali podjednako neobično. Za tebe, mislim. Recimo, svojim sve dubljim baritonom, jednom si mi u snu rekao i ovo: svrha postojanja je u vremenu.

Onda ja kažem tebi: tata, to si zapravo citirao Heideggera. I tebi to bude jako duhovito, mali ciničan trik koji ja ne razumijem do kraja, ali sigurno je i nešto više od toga.

Gle. Dok te promatram ovako preko stakla, možda je vri-

jeme da i ja nešto ispričam tebi. Zapravo, siguran sam da je baš danas stiglo to hajdegerovsko vrijeme, pa što kažeš i da mu damo njegovu egzistencijalističku svrhu koja tebe i u ovom trenutku toliko veseli. Imaš dobre žilve, oduvijek si ih imao. To da.

A ta moja priča nije dugačka. I nije previše mudra, nema neki dramatičan podtekst ili prigodnu anegdodu. I ide ovako:

Nekad davno, jedne duboke noći, napušteno siroče luta šumom. I taj uplašeni Dječak, odjednom kroz granje ugleda tanak trag svjetla. Krene za tim tragom sve dok ne završi pod nogama Muškarca koji je na proplanku ispod mjeseca do tog trena spavao uz improvizirano ognjište. I probudi se taj čovjek, upita: Tko si ti? A Dječak mu odgovori: Ja sam tvoj sin, kojeg je porodila noć. Muškarac to prihvati te njih dvojica krenu živjeti kao otac i sin. S vremenom, Dječak uoči da taj Muškarac ne zna za radost, da ne poznaje smijeh. Kad ga upita o tome, Muškarac mu ispriča kako su mu zli vilenjaci ukrali dušu, a s njom i mogućnost da osjeća. Na to Dječak odluči pomoći Muškarcu koji mu je postao otac te se otputi natrag u šumu, pronađe vilenjake i dječaćkim im lukavstvom oduzme očevu dušu zarobljenu u staroj, prašnjavoj boci. I razveseli se Muškarac kad je nagnuo iz boce i povratio dušu te upita Dječaka: Kako ti se ikad za ovo mogu odužiti? A Dječak mu odgovori: Tako da mi dopustiš da zauvijek ostanem tvoj sin.

Evo, to je moja priča, tata.

Rekao sam ti, ne traje dugo. I dobro znam što sad misliš, David je ponovno osjećajima dao prednost pred činjenicama. Ali, ipak, jedna činjenica stoji. Čitavog života ja mislim da sam upravo to i tražio, ono što ti je oduzeto, ono

što nedostaje. Pa da ti vratim to što ja sam ne želim izgubiti. I možda čitava svrha svijeta nije u tome da se pokuša pronaći, nego u tome da se daje.

Ne znam. Ne puštaju me unutra, do tebe, tata. Ti si star, pa moraš biti iza stakla. Ili je obrnuto, iza stakla moraju ostati oni koji su mladi.

I ja te pitam, kako ti se svidjela moja priča?

A ti mi kažeš: oprosti ako ti ne odgovorim. Ali, znaš, govori onako ne potvrđuje baš ništa. Govor tek prokazuje značenje, njegova je svrha opća. Govor zapravo ne znači ništa.

Da. Iako si doktor veterine, u svakom mom snu si prije svega filozof. Ali, znaš, tata. Ja ipak mislim da čovjek nije skladište ma koliko mu se stvari događalo u životu. Pa čak ni onda kad je u zatvorenom prostoru, čovjek nije zatvoren prostor, ne mora sve čuvati u sebi. Smije nešto pustiti van, komadić po komadić, dio po dio. To valjda znači biti odrastao, ne misliš?

To je kao da imaš tu neku rukavicu i staviš je na ruku i ona ti stalno ispada. Ali ti si strpljiv. I čekaš. Čekaš da ti šaka napokon počne rasti. Tvojom voljom, prst za prstom. Palac, kažiprst, jedan po jedan. Sve dok ne ispune unutrašnjost, onda ih imaš, te rukavice, onda si to ti. Čitao sam nedavno, postoji narod na prostoru Amazone s rituelom odrastanja kojim dječaci postaju muškarci tako da ruku drže u nečemu što zovu bolna rukavica. A, zapravo, to je gruba tkanina puna otrovnih opnokrilača, čiji ubod spada u najbolnije. I ti dječaci, jedan za drugim, navlače tu rukavicu u inicijaciji koja tako traje neko vrijeme, duže vrijeme.

Vrijeme je, Davide. Morate ići. Čujem je iza leđa, nestrpljivo

vo i povišeno. Isteklo je moje vrijeme, mojih deset minuta, koliko su mi rekli da mogu stajati s druge strane i promatrati te, kako sjediš u zajedničkoj prostoriji, dnevnom boravku, našoj šumi, svejedno.

Oprosti što se opet nisam držao činjenica, dragi čovječe od činjenica. Ali evo ipak jedne za sam kraj.

Proteklih nekoliko godina moja je ruka narasla dovoljno da rukavica ostane na njoj, da je ne mogu otresti, da prestane boljeti, da je napokon vidim i osjetim kao dio sebe. I da joj kažem, u redu. Sad kad napokon znam tko sam, sad je vrijeme da ja pazim tebe. Ovom istom rukom koju naslanjam na staklo. Jedna od njegovateljica me nestrpljivo promatra.

Znam, ostat će tragovi, ali zato to i radim.

Zato, da ti kažem još samo ovo, na odlasku: ne boj se, tata, ja te pazim. Ovo je šuma u kojoj ima puno čudnih životinja i zlih vilenjaka i opnokrilača. Ovo je šuma koja je jednom dugo bila, a onda se odjednom ispraznila. Ali ja sam tu, sve vrijeme sam tu. I ja te pazim, tata.